

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

DR. OSTER REZAČ:

Posrečena operacija.

Naša stranka je bila podobna človeku, ki se je prehladil, pa mu strupene kali v telesu grozijo zastrupiti ves organizem. Slabotno in mehkužno telo taki boleznini podleže, dočim se telo utrjenega človeka strupov obrani s tem, da zbere vse strupene kali na enem mestu, kjer pridejo potem v podobi tura ali sličnega izpuščaja na dan.

Tak izpuščaj je treba prerezati in iztisniti, pa je telo zopet zdravo in krepko. Naša stranka je resno hirala. Borila se je za demokracijo — sama je bila pa zaslužnena v rokah par mogotcev, ki so si znali urediti vse tako, da je bila finančno od njih odvisna.

Borila se je za enakopravnost proletariata v državi — v stranki sami pa o enakopravnosti ni bilo niti sluha, par voditeljev je vladalo, člani so pa smeli molčati.

Jasno je bilo že takrat, da bo treba hude operacije ali bo pa stranka postala kup razvalin.

Razdor, pri katerem se je stranka ločila v komunistično in v socialistično frakcijo pri nas, ni nastal vsled načelnih razlik; temveč v glavnem radi absolutističnega režima v stranki.

Tisti sodrugi, ki so takrat ogorčeni odšli, so napravili s tem silno napako. Mesto da ostanejo v stranki in pomagajo odstraniti škodljive kali, so pa odšli ter s tem še utrdili položaj teh samodržcev.

Ne demagogija, resno delo vodi k zmagi! »Zarja«.

Nam, ki smo v stranki ostali, ni preostajalo drugega, kakor sprejeti boj na tri strani. Bojevati smo se morali proti komunistom, ki so hoteli v svoji zmoti uničiti celo stranko, bojevati smo se morali proti kapitalizmu, ki je vsled razkola prešel v ofenzivo in bojevati smo se morali proti samodržcem, ki so s svojim delovanjem za svoj osebni prid grozili istotako uničiti celo stranko.

Strašen je bil naš položaj, a danes, ko je v podobi »Zarje« tur prerezan, lahko z zadoščenjem ugotovimo, da smo najtežje čase prestali.

Dober zdravnik pogleda, ko je tur prerezal, kaj je bilo vse v njem in če je bil že zrel.

Pa pogledjmo tudi mi!

Kot prvega vidimo g. **Ivana Kocmurja**, skupaj z g. **A. Kristanom**, tvoreča najopasnejši strup, ki uniči še tako zdrav organizem, če ni dovolj protistrupov. Omenjena sta se tepla med seboj celo desetletje, a ne za socializem, temveč za prvenstvo in moč v stranki. Ko je g. Anton K. pravočasno spoznal, da bje samodržstvu v stranki zadnja ura, se je »prosto-voljno« odstranil. Takoj, ko je A. K. odšel je mislil g. Kocmur, da je prišel njegov čas, da zasede »prestol«. Mi smo pa rekli, da stranke ne bo več vodil posameznik, temveč na kongresu izvoljeni odbor. Zato smo imeli z njim boj do takrat, ko je bil še v stranki. S svojim izstopom iz stran-

ki so tako zelo borne, so bolj kot kaj drugega pokazale, da so vam več vredne ko ves socializem.

On: Ampak, dragi moj, dragi moj — vi kratkomalo ne pojmite velikopotezne politike.

Ne razumete, da nam je treba v prvi vrsti močnih gospodarskih organizacij, ki bodo intenzivno politično delovanje omogočale. Ali naj jaz, ki imam 7000 kron dohodkov?

Jaz: Čestitam prijatelj...

On: Ki imam samo sedem tisoč kron, ali naj plačujem toliko? Poslušajte: »Naprej« bi stal 10 dinarjev mesečno, »Kres« toliko, strokovna organizacija toliko, drugo toliko, politična pa na koncu koncev še 378 K, skupaj torej okrog 700 kron! Kaj pa mislite, skoraj deseti del mojih prejemkov. Da, mladi prijatelj, idealizem gre do nekkih mei.

Jaz: Do žepa... ampak stari prijatelj, to bi lahko nekje javno povedali, n. pr. v Mariboru, kjer delavec v delavnici južne železnice dobiva mesečnih prejemkov 1960 kron in ima poleg žene še dvoje otrok — pa je organiziran pri »Svobodi«, je naročen na »Volksstimme«, »Kres«, je strokovno in politično organiziran. Za vse

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

ke sta omenjena gospoda omogočila vstop najmanj 1000 poštenjakom, ki vsled njih v stranko niso hoteli.

Ali naj govorimo še dalje?

Ignacij Mihevc. Rečemo naj o njem le to, da je bil tajnik kovinarjev in da ga kovinarji tako »ljubijo«, da dosledno ne gredo nikamor, kjer je on.

Kar velja za Mihevca pri kovinarjih, to velja za **Jožefa Kopača** pri železničarjih. Čimdalje je od njih, temrajši ga imajo.

Ivan Mlinar je mehka dušica, zato so ga »nehvaležni« tiskarji odstranili od predsedstva svojega društva.

Trdnejši od njega je **Miha Rožanc**, ki je te »puntarske« tiskarje ugnal konečno v kozji rog s tem, da je kar vpisal »socialistično« (Blasnikovo) tiskarno v kapitalističen kartel.

Viktor Zore, ki si je pri mizarjih iztekel nevenljive zasluge s svojo bistroumnostjo, je pa sedaj obesil vso nehvaležno »strokovno« politiko na kol ter zida rajši svojo vilico.

Če vprašate; odkod denar, ko drugi nimajo niti za kruh, vedite, da je on do dobrega proučil — žitno valuto.

Albin Prepeluh je stranko sam zapustil. (Ima zelo dober nos). Demisioniral je pri vseh političnih korporacijah stranke, obdržal si je svoja mesta le na gospodarskih postojankah, kamor je bil postavljen kot eksponent stranke.

Čudna je njegova demisija, še bolj čudna pa je njegova politična morala.

Še en steber, ki ga za celotno sliko ne smemo pozabiti je **Bepo Berdajs**.

Bil je nekdanji voditelj mladinskih delavcev. Ker je vodil vse tako, da je bil

to da približno 80 do 100 kron mesečno, če ne več. Ostane mu torej približno še 1860 kron, žena in dvoje otrok — vam ostane pa, cenjeni sodrug, 6300 kron. Vidite, tja poidite, pa jim to povejte!

Možakar nekaj časa menca, malo požvižga skozi zobe, misleč si: požvižgaj me!

Jaz: No, prijatelj — in to še ni vse, kajti tak progresivni davek, kakor je vpeljan pri nas, osvoboduje naše politične organizacije vsake gospodarske odvisnosti. Taka odvisnost je ponavadi vzrok vsakovrstnih nepoštenih mahinacij v stranki. Poleg vsega tega pa progresivni davek vsaj deloma omogoča, da se spoznavamo med seboj, predvsem da spoznavamo tudi to, kako daleč sega socializem vseh tistih »socialistov«, ki se trkajo na prsa: jaz sem v stranki že toliko in toliko časa, jaz sem bil mučenik v tistih časih, ko je bilo nevarno itd., torej vseh tistih, ki so po hrbitih raznih socialističnih organizacij splezali na zlate stolčke...

On: Tukaj pa protestiram! Oni so zaslužni možje, ki ne gre kratiti jim, kar so zaslužili.

Jaz: Prijatelj, kdo pa jim kaj krati? Toda za socialiste jih ne moremo prizna-

„Tako je bilo vedno in tako ostane.“

Ker je starejše »socialiste« težko kje drugje dobiti nego v kavarni, sem šel pač tja. Usedel sem se nasproti »uglednemu socialistu«, ki ima mesečnih prejemkov 7000 kron in ženo — nič otrok. Povrhu ima žena tudi dobro plačano službo. Dober govornik je: če je treba, govori tudi o morali in o čistem brezobzirnem socializmu.

Jaz: Na zdravje, sodrug!

On: No, kako kaj, sodrug?

Jaz: Vedno boljše, počasi postajajo ljudje pametnejši, le vi ostanete pri starem.

On: Kako to mislite?

Jaz: V organizacijo, delat, pa ne po kavarnah kozle streljat!...

On: Če mislite, da je vsa organizacija in vse delo obseženo v progresivnem davku, v tistih bornih kronicah, potem se pač motite.

Jaz: Zaenkrat si organizacije, življenja zmožne, poštene in socialistične organizacije, sploh ne morem misliti brez progresivnega davka, kajti tiste kronice,

Konec vsake akcije v — gostilni, so mu starejši sodrugi odpovedali, da za ta posel nima talenta.

Kasneje je bil tajnik pri kovinarjih, kjer je nastala neka čudna zmešnjava. Konec zmešnjave je bil ta, da so mu zaupno povedali, da hitro demisionira, če ne....

To so torej po večini vsi bacili, ki so ogrožali strankino življenje.

Ostaneta še dva doktorja, s katerima se bomo na drug način pomenili.

Vkljub temu, da smo tukaj navedli vrsto imen, nismo prijatelji osebnega boja. Ali tukaj se stvar ne da drugače urediti, ker so zbrani »voditelji«, dočim mase ni nikjer. Ti ljudje nimajo programa, zato z njimi načelni boj sploh ni mogoč.

Dober del teh ljudi je štrebarskih piančkov, nekaj pravih kapitalističnih tipov, vsi skupaj imajo pa toliko grehov, da bi bilo treba precej vagonov papirja, da bi vse opisali.

Socialista pa ni niti enega med njimi!

Za enkrat naj bo teh raziskavani dovolj. Večina škodljivih bacilov je odstranjenih, kar jih je še ostalo, se bodo sami pokazali, ker je pot zanje odprta.

Strankino telo naglo okreva — operacija je srečno prestana!

Politične vesti.

+ **Stališča, ki se vlečejo že leta.** V ponedeljek popoldne se je sestel ministrski svet, da razpravlja o sporazumu med Italijo in našo državo ter zasliši naše delegate. Po vesteh iz političnih belgrajskih krogov se je ministrski svet postavil na stališče, da se mora sporazum med obema državama čimprej potrditi in da morajo Italijani III. pas v Dalmaciji čimprej izprazniti. To stališče našega ministrskega sveta poznamo že kakor noga čevljev. Poznamo tudi, kako hitro se izvrši bodisi to ali ono kar je ministrski svet s svojega stališča spoznal kot potrebno, da se čimprej izvrši. »Ima vremena!« — ta maglična formula naših belgrajskih diplomatov je vzrok, zakaj se ni v teh treh, štirih letih po prevratu v naši državi še nič pametnega in trajnega ustvarilo. Pa je tudi razumljivo, ker če bi vladni gospodje ne »imeli vremena«, kako bi se potem mogli vsako četrtletje dvakrat peljati na račun

vati, če imajo žep globokejši nego idejo. Jasno je, da se mora vsak posameznik, pa četudi je socialistični poslanec, podrediti celoti, v našem slučaju sklepom strankinega zbora, ki po svojih delegatih predstavlja celokupni proletariat. Če pa si ti gospodje niso tekem 20 let znali vcepiti niti tega najprimitivnejšega temelja socialistične ideologije, potem so pač hudo podobni tistem sodniku v »Vstajenju« Tolstega, ki je zapeljal mlado devojko Katjušo, jo vrgel v naročje prostitutici in jo potem za ta delikt obsodil...

On: Mladi prijatelj, Vi ste še hudo, hudo mlad in ne razumete položaja, ampak le veliko govorite in govorite!

Jaz: Veliko, veliko, pa še vedno premalo — in za Vas še celo premalo.

On: Tako je bilo od nekdaj, in tako ostane!

Podal sem Vam verno sliko razgovora, kakor se je vršil tistega večera. Kvečjemu bi lahko povedal, da mi je isti »gospod sodrug« dejal pri neki drugi priliki: »Še to veliko napako delamo, da vse svoje svinjarije iznašamo v javnost, kakor da bi bila ta poklicana, da o tem kaj izve — glejte klerikalce in demokrate. — Tam so nasprotstva tisočkrat večja kot

proletarskih milijonov v letovišča na vzhodu, jugu, severu in zapadu pod krinko »sporazumevani«. Tako je bilo tudi s ponovnimi pogajanjimi za rapalsko pogodbo v Genovi. Pričakuje, da bo še vedno dovolj »vremena« še potem, ko bodo ta sporazum končno potrdili. In da si bo Italija tudi vzela pristno jugoslovansko dozo časa, predno bo začela misliti na to, da bi bilo pravzaprav zanjo čisto vseeno, ali izprazni III. zono ali ne, ker naša visoka politika ji bo v prvem ali drugem slučaju vendarle vselej hodila v žerjavico po kostani.

+ **Železničari, počakajte!** Finančni odbor se je bavil z zakonskim načrtom povišanja draginskih doklad železniškim nameščencem. Ti poviški naj bi veljali od 1. aprila dalje. Sodrug Korun je energično zahteval, naj se pomakne ta rok do 1. januarja nazaj, pa so si bili vsi vladni močakarji in ministri v tem edini, da ne bi bilo za izdatke do 1. januarja nazaj nobene kritje. Kritje pa se bo seveda takoj našlo, ko bodo zgradili novo oklopnico ali kupili kraljevemu paru deset novih, z zlatom in dragulji posejanih ekvipaž. Takrat jim bodo stonilijoni kar tako frčali iz rok. Tako se je seja brez uspeha zaključila in se bo vprašanje železničarskih doklad obravnavalo enkrat prihodnjič. Čas teče, ljudje pa umirajo lakote.

+ **O stroških kraljeve poroke in o odlikovanih ministrih.** Iz Belgrada poročajo, da je prišel finančni minister Kumanudi na seji demokratskega kluba s podatki, koliko milijonov je izdala državna blagajna povodom kraljeve poroke. Povedal je, da gre za malenkostno vsoto v znesku 53 milijonov, pa ni pristavil, je li ta znesek v kronah ali dinarjih. Kumanudi je namreč prebrisana glava, pa si misli, naj le vrag vzame to nadležno natančnost. V Belgradu itak ne igrajo vsote velike vloge. Pač pa zaslužne medalije za različne »zasluge za narodni blagor!« Tako so se ministri pretekli dni prav bogato okinčali z medaljami, Ministri: Žerjav, Rafajlovič, Pucelj, Stanić, Marković in Miletić so si poželeti red sv. Save I. razreda in so ga dobili, Nekateri ministri, ki so se tekom svolega ministrovania »prevzeli«, so pa doškili še za rumunskimi medaljami. In tudi te so dobili. Tako hodijo sedaj okinčani z lento rumunske zvezde ministri:

pri nas, pa svinjarije tudi večje, a voditelji ne obračajo zrcala k publiki.

Tako si je mislil možakar: Svinjarije so bile od nekdaj, in svinjarije ostanejo! Mi pa pravimo, da ni potrebno, da bi bili najprej nasprotniki in bi šele potem svinjarije odkrivali — mi smo mnenja, da tudi takega »poštenega« prijatelja takoj brcnemo, in šele potem postanemo nasprotniki. Mi smo tudi mnenja, da ima delavstvo pravico vedeti, kaj in kako delajo njegovi od njega postavljeni predstavniki, ker nam niti klerikalci niti demokratje ne morejo in ne smejo biti vzor, kajti to je tista bistvena razlika med nami in njimi — na naši strani volja in hotenje delavstva, na njihovi volja in hotenje kapitalističnih mogotcev.

Ta razgovor sem napisal v informacijo delavstvu, ki ga hočejo ti gospodje sedaj loviti na limanice — kajti tisti »gospod sodrug«, ki je z menoj govoril tako, spada z dušo in telesom k »Zarji«. Ta gospod se podpisuje z istimi začetnimi črkami, kakor darovalec za tiskovni sklad »Zarje«:

»Č. R., Ljubljana ... 40 K.«

A. C.

Trifković, Marinković, Miladinović in Stanić. Ves Belgrad je njihov in pomilovalno zrejo na državljane, ki nimajo prs okinčanih z jugoslovanskimi ali pa rumunskimi medaljami.

+ **Bolgarska je zaprosila medzvezniško komisijo,** naj bi ji podaljšala rok za izplačanje reparacijskih odškodnin, ker je položaj, v katerem se nahaja bolgarska država, naravnost strašen, ker ji grozi popoln polom, poleg tega pa tudi revolucija.

+ **Grška bo napadla Turčijo.** Nje vlada je sklenila, da prične obstreljevati vse turške utrde ob Črnem morju. Vseh turških utrd v notranosti dežele pa Grška ne bo obstreljevala, ker ne more do njih. To vprašanje je pustila grška vlada odprto.

+ **Voditelj nemškega marčnega puča leta 1920, umrl.** V Berlinu ze 12. t. m. umrl dr. Kapp, voditelj reakcionarne nacionalistične organizacije »National Verteidigung«, ki je organiziral marca meseca 1. 1920, protirevolucionarni upor. Toda ta upor, ki so ga podpirali različni nemški generali, so združene socialistične in komunistične frakcije zadušile, tako da je moral dr. Kapp po krvavih bojih odstopiti. Stara vlada je odredila aretacijo vseh protirevolucionarnih voditeljev, vendar pa so si skoro vsi voditelji pravočasno ušli v inozemstvo. Med temi je bil tudi dr. Kapp, ki pa se je letos javil berlinskemu sodišču. V Berlinu so ga zaprli, nato pa izpustili, ker je pričel bolehati. Kakor poročajo iz Berlina, je te dni umrl.

+ **Bela vrana med visokimi soldati, ki ni tako požrešna, kakor so naše.** Japonski admiral Kato je izjavil, da je pripravljen sestaviti novo vlado namesto prejšnje, ki je odstopila. Toda sestaviti jo hoče samo pod pogojem, da se zniža proračun za — — — armado! Admiral Kato je po mnenju japonskih patriotov ali norec ali pa nezaslišan lopov, ki skriva svoje prave namere pod plaščem majhne lekcije militarističnemu požeruštva.

Dnevne vesti.

Separatistična »Zarja« navaja v svoji drugi številki med imeni darovalcev za tiskovni sklad »Zarje« tudi sodr. Etbina Kristana. Prav nič se ne čudimo, če je v svojem idealizmu dal 400 K za »socialistični tisk«. Tudi on je imel pravico verjeti g. Kocmurju, saj ga je ta s svojimi prijatelji speljal na led tudi v neki veliko važnejši gospodarski zadevi, seveda le zato, ker je sodr. Etb. K. stalno v Belgradu in mu torej ni mogoče zasledovati vse ljubljanske mahinacije. Sicer pa je neki Kocmurjavec dal za »Zarjo« samo 4 K in ko so se mu naši smejali, da je tako idealno radodaren, se je izgovarjal, da je dal te 4 K že pred meseci, ko ni vedel, za kaj gre... Torej najbrž tudi sodr. E. K. niso povedali, morebiti je mislil, da daje za »Napreje«. Pripomnimo naj še to, da spada sodr. E. K. med tiste poslance, ki imajo plačane vse svoje prispevke za stranko, pa to ni 400 K, temveč 430 Din, pa ne enkrat, temveč vsak mesec. Sodr. E. K. in tudi drugi naj nam oprostite, če smo napisali javno te vrstice. Bili smo prisiljeni, ker kočejo Kocmurjevci dokazovati s temi kronicami, da je sodr. E. K. z njimi. Kadar bo hotel hoditi z njimi, bo to javno povedal!

Iz Zagorja so nam sporočili, da kolportirajo »Zarjo« skupno z »Naprejem«. Vse naše organizacije vedo kaj je »Zarja«, samo v Zagorju delajo drugače! Zaenkrat pričakujemo pojasnila, potem pa bomo izpregovorili bolj razločno.

Some, ki ga sejejo kapitalisti, pada na rodovitna tla. Preteklo nedeljo 11. t. m. so pridili jugoslovanski sokoli »veličastno demonstracijo jugoslovanske misli.« Ker je znano blokaško razpoloženje, so v Zarebu splošno govorili, da gre za izzivanje hrvaškega naroda. V istem času, ko je prisostvovalo javni sokolski telovadbi okoli 30.000 ljudi ko je naše vojaštvo v družbi z njimi izvajalo igro »Osvobođenje«, so napravili blokaši pod Radičevim vodstvom izlet na grab Ante Radiča v Mirogoju. Tega leta so se udeležile velikanske mase ljudstva, ki so se pripravljale na demonstracije proti sokolom. Policija, ki jih je pozvala, naš se razdelila, je posegla po orožju in oddala salve v zrak, nakaš se je masa razdelila v več oddelkov, ki so potem posamezno korakale v mesto. Med potjo je prišlo do spopadov med policijo na konjih in razbesnelo množico, tako da so na gosto padali strelji. Množica je kavarno »Korzo« skoro popolnoma demolirala, ker je začel nekdo iz nje: »Živel kralj!« Ravnotako je prišlo do izzredov v poslopju Kola, kjer so sokoli plesali na pa na ulicah. Policija, katere je v Zagrebu precej, je bila čez glavo zaposlena. V ponedeljek 12. t. m. je izdala proglas, v katerem prepoveduje nošnje vsakih znakov in pa orožja. V proglasu je zapovedala, da morajo biti lokali po 9. uri zaprti, zbiranje prebivalstva je sploh prepovedano, za udeležbo pri manifestacijah proti državnim oblastim pa so napovedali zapor do onega leta ali 3000 din. globe. V Zagrebu vlada sedaj nekakšno obsedno stanje, zakaj v mesto so prišli tudi še močni vojaški oddelki, ki so nastanjeni v vojašnicah na stroške Mestne občine.

Ljubljana.

Učiteljski zbor Državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani, zbran na izredni konferenci dne 12. junija 1922 je sklenil, da zopet prične s celotnim poukom po urniku, in sicer le vsled tega, da reši dijaštvu celo šolsko leto, prizadete starše pa obvaruje občutne gmotne škode. — Ravnateljstvo.

Mestna hranilnica ljubljanska je zvišala s 1. julijem 1922 obrestno mero za vse vloge od 3% na 4%.

Sprejem učencev v prvi razred ljubljanskih srednjih šol za šolsko leto 1922/23. Na I. drž. gimnaziji, drž. realni gimnaziji (Poljanska cesta) in na drž. realni gimnaziji (Beethovnova ulica) bo vpisovanje učencev v prvi razred v nedeljo, dne 25. junija 1922 od 8. do pol 12. Učenci naj se prijavijo v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prineso seboj krstni list in obiskovalno izpričevalo zadnjega razreda ljudske šole. Zunanji učenci se lahko zglašajo tudi pisмено. Sprejemna preizkušnja prične v torek 27. junija točno ob 8. zjutraj.

Celje.

Poročilo o občnem zboru celjske »Svobode«. V nedeljo 11. t. m. se je vršil v Celju izreden občni zbor »Svobode«, na katerem je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Andrej Vernik, podpredsednik Franjo Spes, tajnik Joško Borstner, blagajnik Vinko Zalaznik, podblagajnik Ivan Dobovičnik, nam. taj. Rudolf Čebular, odbornik Stefan Lah, pregledniki sohr. Alojz Leskošek, Franjo Koren in Karel Felician; knjižničarka je govoril zbranim sodrugom sohr. Cerkevnik o nalogah delavskega izobraževalnega društva »Svobode«. Govornik je v ognjevitom dveurnem govoru očrtal pokret svetovnega proletariata na izobraževalnem polju ter povdarjal še zlasti pomen socialistične vzgoje. Končno je tudi izpregovoril o ljudskem vsučilšču v Celju, ki ni naše socialistično, temveč kapitalistično. Navel je več vzgledov, kako pronica buržoazna kultura v naše meso in kri, da niti sami ne opazimo tega ter pozval novoizvoljeni odbor na temeljito kulturno delo. Povdaril je v lepih primerah pomen dela na izobraževalnem polju, ki je neprecenljive važnosti, ker je ravno nezavednost delavstva naš največji sovražnik. Sledeč je pozval sodruga k obilni udeležbi otvoritvenega predavanja socialističnega ljudskega vsučilšča v Celju, ki se vrši v soboto, 24. t. m. ob 8. uri zvečer na verandi gostilne »pri Kronki«, vhod v Vrazovega trga. Poročal bo o kulturnih in političnih razmerah sohr. Podbevšek in razdeljevala se bo nova socialistična kulturna revija »Rdeči pilot«, katere prva številka izide 15. t. m.

Maribor.

Drž. dvorazredna trgovska šola v Mariboru. Vpisovanje za šolsko leto 1922/23 se bo vršilo od 29. junija do 4. julija t. l. vsakočkrat od 8. do 10. na Zrinjskega trga 1/I. Brez sprejemnega izpita je možen vstop v I. letnik onim učencem in učenkam, ki so dovršili IV. razred

srednje šole ali IV. (nastavni) oziroma III. razred meščanske šole ali IV. razred liceja ali pripravljani razred dvorazredne trgovske šole. Nanovo vstopajoči učenci in učenke morajo razen zadnjega šolskega izpričevala oddati ravnateljstvu šole tudi krstni (rojstni) list. Vnanji učenci (učenke) naj pošljejo omenjeni listini po pošti do 4. julija. Morebitni sprejemni izpiti se bodo vršili z ostalimi izpiti vred dne 11. septembra od osmih dalje. Radi pomanjkanja učnih prostorov je pripravljani razred začasno uklinjen.

Ptuj.

Državna realna gimnazija v Ptuj. Prijave za sprejemni izpit v I. razred dne 29. junija od 9. do 11. Zadostuje tudi, če ravnateljstvo do tega dne po pošti dobi roistni list in šolsko izpričevalo, ki mora imeti opombo, da je izdano v svrhu vstopa v srednjo šolo. Sprejemni izpit 30. junija pisмено od 8. do 10., ustno pa popoldne po potrebi. Za začetek šolskega leta 1922/23 velja sledeči spored (ki se po morebitnih drugačnih odredbah izpremeni): Dne 11. septembra od 8. dalje sprejemni izpiti za II. do VIII. razred, ponavljalni in naknadni izpiti. Dne 12. septembra ob 8. dalje sprejemni izpiti za I. razred; od 10. do 11. sprejem novih učencev iz drugih zavodov. Dne 17. septembra od 10. do 11. sprejem starih učencev. — Ravnateljstvo.

Iz strok. gibanja.

Mezdno pogajanje pivovarniških delavcev Slovenije razbito. Včeraj popoldne so se vršila pogajanja med karteliranimi pivovarniškim podjetjem in delavci pri Zvezi industrijev v Ljubljani, ki so se pa razbila. Pri pogajanjih se je izkazal kot najhujši delavski nasprotnik tajnik Zveze, inž. Šuklje. Kot dobro plačani kapitalistični zastopnik, ne glede na posledice, je prav pošteno obdeloval delavske zastopnike, zlasti pa se je lotil sohr. Meznariča, od katerega je pričakoval, da bo kapituliral — pred izvajanjem Šukljeta — in se podal v ime delavstva samovolji kapitalizma. Sohr. Meznarič je stvarno dokazoval neznosni položaj delavstva, z draginjskimi številkami podprl opravičene zahteve delavstva, kakor tudi opominjal na eksistenčni minimum in drugo, kar pa ni gosp. kapitalističnim zastopnikom zadostovalo. Po krivdi Zveze industrijev so se pogajanja razbila, za kar pa delavstvo ne prevzame nobene odgovornosti ter se bo, če se nadaljevanje pogajanj ne izvrši v roku 8 dni, poprijelo skrajnih sredstev, da iztirja svoje pravice. — Delavstvo.

Mezdno gibanje ljubljanskih pekovskih pomočnikov. Mezdno gibanje ljubljanskih pekovskih pomočnikov se je dne 9. t. m. z obojestranskim zadovoljstvom končalo.

Mezdno gibanje celjskih in mariborskih pekovskih pomočnikov. Celjski in mariborski mojstri so odklonili upravičene delavske zahteve, zato se je bati ostrejših sporov. Delavstvo si bo znalo tudi tokrat s premišljenim in treznim nastopom priboriti svoje zahteve.

»Rdeči pilot.« mesečnik za duhovno revolucijo prevratne mladine, izide v četrtek 15. t. m. Prva številka katere čisti dohodek je za umirajoče v sovjetski Rusiji, vsebnje prispevke Toneta Selškarka, Stefanije Ravnikarjeve, Angela Cerkevnik in Antona Podbevška. Mesečnik, ki stane samo 2 Din, prinaša na uvodnem mestu članek o razmerjih v Rusiji, potem pa slede pesmi, črtice in članki o umetnosti in o razmerju umetnika do države. Naj bi ne bilo nobenega sodruga, ki se ne bi naročil na to kulturno revijo! Uredništvo in upravnništvo je v Franciškanski ulici 6/I. v Ljubljani.

Dopisi.

Na naslov redarskega poveljstva v Ljubljani, Dne 28. maja ob 20. je imelo občinstvo v Gornji Radgoni priliko brezplačno gledati bitko med državotvornimi elementi. Zgodilo se je takole: Ko smo dospeli iz Maribora v Gornjo Radgono, je vstopil v vlak neki v civil oblečeni in precej vinjeni možakar. Takoj za njim vstopi v uniformo oblečen državni redar (najbrže nadzornik). Ta veli civilistu: Gospod, Vi ste danes za službo nesposoben, glejte, da se spravite iz

vlak! — Civilist mu odgovori: Kaj jaz? Jaz te tukaj ne poznam in nikdo me nima pravice iz vlaka poditi. — Iz vlaka se ni odstranil in je še dalje med potniki svoje neslanosti prodajal. Tukaj smo ga takoj spoznali, da je imel službo za pregledovanje potnih listin. Takoj po reviziji prideta gori navedena zunaj vlaka skupaj in že se začuje glas pregledovalca: Ti si svinja! — Poleg tega še nekaj cvetk iz italijanskega vrta, s katerimi je obsul nadzornika. V tem hipu že pade nadzornikova čepica na tla. Videlo se je, da je nastavlil levo roko, kakor da hoče parirati ndarec nase, a z desno potisne pijanega revizorja na tla. Zvedelo se je, da revizor, ki je težko kršil službeni in disciplinarni red, še danes prosto hodi po Gornji Radgoni kakor kak poglavar trga, kar znači, da merodajne oblasti niso še popolnoma nič ukrenile v tej zadevi. Ali naslovljenemu poveljstvu ni nič znano o tem? Morda pa uživa gospod revizor kakso protekcijo in se radi tega hoče stvar zatašati? To najbrže ne bo šlo, ker potnikov, ki so to stvar videli je bilo poln vlak, med temi celo neki poslanec. Preiščite stvar! Potnike pa v prihodnje obvarujte proti slinčnim revizorjem, Potnik.

Guštanj. Naš klerikalni občinski gent je v zvezi z guštanjskimi Sokoli sklical povodom kraljeve poroke slavnostno občinsko sejo, h kateri so bili povabljeni razen gerentskih sosvetovalcev tudi naši purgarji, oštirji, in h kateri so privlekli tudi šolsko mladino. Socialistični klub v gerentskem sosvetu se te seje ni udeležil, ampak le po svojem zastopniku podal primerno izjavo. Nas zanima le dejstvo, da so klerikalci tisti element, ki bruhajo na eni strani gnojnico na državo in otepajo okrog sebe z republikanskimi gesli, na drugi strani pa sklicujejo slavnostne seje kar na svojo pest, oznanjujejo po cerkvah različne slovesnosti in pojejo zahvalne »Te deum laudamuse«. Ob takih prilikah se pač vidi, da je vse skupaj hinavščina, in da je tem ljudem glavno igrati ulogo, načela so jim pa ničla. Zadnji čas bi že res bil, da bi se pri nas vršile občinske volitve, ki bodo zastopnikom raznih strank, ki jih tukaj ni, preprečile predstavljati v imenu občine take demagoške in petolizne orgije.

II. Ljubljanski velesemeni od dne 2.—11. septembra 1922. Dosedaj preskrbljene ugodnosti za razstavljalce in posestnike II. Ljubljanskega velesemja. Uprava velesemja je preskrbela svojim udeležencem dosedaj sledeče ugodnosti: 1. 50% znižano voznino za osebe in blago na vseh železnicah naše kraljevine in v vseh razredih. Zaenkrat dovolila se je polovična voznina samo za osebne vlake vendar upamo, da se bo dovolila tudi uporaba brzovlakov. Pravico do uporabe polovične voznine imajo vsi oni, ki se na železniški postaji izkažejo z permanentno sejmsko legitimacijo II. Ljubljanskega velesemja. 2. Carine prost uvoz in izvoz inozemskega razstavnega blaga, če je naslovljeno na naslov »Ljubljanskega velesemja« in se tekom 6 mesecev iz naše države zopet izvozi. V slučaju, da se inozemsko razstavno blago zadržji v naši državi, se mora naknadno plačati običajno carino. Zaprsoili smo, da se izjemoma dovoli tudi uvoz luksuznega razstavnega blaga za razstavo na velesemju in za prost uvoz onega luksuznega blaga, katero naši trgovci in konsumenti naročijo za časa Ljubljanskega velesemja od razstavljalcev na sejmškem prostoru. Vse tozadevne kupčije pa so podvržene kontroli ljubljanskega velesemja. 3. Vse vizumске zadeve v inozemstvu se bodo reševale kar najhitreje. 4. Ministrstvo pošte in brzojava dovolilo je nalepljati kolčke II. Ljubljanskega velesemja na vse pošne pošiljke. Ti kolčki bodo zelo okusno in lepo izdelani in se dobe na željo brezplačno v velesemjski pisarni v Ljubljani. Pripominjamo, da so kolčki opremljeni s besedilkom v osmih jezikih.

— Strašno naraščanje cen na Dunaju. Dunajski listi od 10. junija so prinesli sledeče poročilo: Od 12. t. m. dalje bodo prodajali hleb 1460 g težkega črnega kruha po 1230 Ka, cene belenu kruha za bodo temu primerno zvišali. Cene mesu bodo poskočile od 1000 na 2000 Ka pri kilogramu. Svinjsko meso stane že danes 8000 Ka. Povišanje cen drugemu blagu ne morejo ugotoviti, ker rastejo od ure do ure.

— Profiti gori, delavske mezde pa dol! V »Prosveti« beremo pod navedenim naslovom sledeči njen uvodnik, ki bo prav gotovo zanimal tudi naše delavstvo: Draginja še postoji, milijoni delavcev so brez dela, dežela trpi zaradi gospodarske krize, delavcem rožejo mezde. Ame-

rican Woolen kompanija, poznana tudi pod imenom volneni trust, pa naznanja mirno, kakor da živimo v dobi največjega procvita, da je lani napravila 9.192.621 dolarjev profita. V letu 1920, v katerem je bila kriza v industriji precej občutljiva in v katerem je kompanija izjavila, da mora delavcev znižati mezde, kajti če tega ne stori, bo imela izgubo, je družba napravila 6.855.259 dolarjev dobička. V deželi je revščina, ali odkar je pričela vojna v Evropi, so za volneni trust napočili zlati časi. Na pr. družba je v letu 1918 pomnožila svoj profit nad dobičkom v letu 1914 za nič manj kot za 316 odstotkov! To je čisti dobiček! Profit, ki so ga prinesle delnice, se je pa povečal za 531 odstotkov! Lanski dobiček se je skoraj približal profitu v letu 1919, v katerem je trust imel 10.572.527 dolarjev čistega profita. In ravnatelj tega trusta so v priččo takega ogromnega dobička izjavili, da bodo morali zapreti tovarne, če se ne znižajo delavske mezde. Predsednik trusta Wood je pripovedoval javnosti, da je bilo lansko leto pravo leto najhujše preizkušnje. Številke o ogromnem profitu govore, kakšne so bile te preizkušnje. Trustovski predsednik si je najbrž belil glavo, kako naj razdeli dobiček, da bo družbi treba plačati manj davka in kako bo lažje javnosti nastiti peska v oči, da se trust bori za svoj obstanek. Zdaj je javnosti znano, kako velik profit je napravil trust, ko ljudstvo tare neznozna draginja, kljub temu se pa družbi prav nič ne mudi, da poveša delavcem mezde, katere jim je znižala z izgovorom, da ji preti izguba, ako ne zniža delavske mezde. Tako trusti kot ogromni poplji izkoriščajo delavstvo, ki zanje dela, obenem pa zopet izkorišča to delavstvo kot odjemalce z visokimi cenami. Trustovci pa še miso zadovoljni s temi profiti. Z vsemi sredstvi in svojimi močmi pritiskajo na kongres, da sprejme visok »brambni tarif«, da bodo toliko lažje izžemali ameriško ljudstvo z visokimi cenami. Tako početje pa mora vzdramiti ameriško ljudstvo, da bo izvolilo postavodajalce, ki se bodo pobrigali za nacionalizacijo trustov.

— Caristična Rusija in književnost. Kako je carska Rusija vzgajala književnost in nje predstavitelje nam dokazujejo sledeči primeri: Pesnik Rilejev — obehšen; Glasoviti kritik Bje-linski — znorel; pesnik Gribojedov — umorjen; Slavnj Puškin — padel v dvoboju; Pesnik Po-

ležajev — umrl v sibirski kaznilnici; Lermantov — padel v dvoboju; Kolcov — od glada umrl. Še veliko drugih podobnih slučajev ima rusko caristična gospoda na svoji vesti; samo da je zamogla uničevati prosti razvoj književnosti, ki ni ugaial principom rusko-caristično-militarističnemu sistemu, ki je v Rusiji vladal.

— Vrangeli branitelji pravic! List »U. R. I.« je princsel lep člančič, v katerem obravnava Vrangla kot branitelja ljudskih pravic. Posnemamo del tega članka: Ne vemo, ali se hoče s španskimi obredi, vpeljati tudi pri nas (Jugoslaviji) »bikoborbe«, najlepše španske narodne igre. Toreador bikoborec uživa v Španiji veliko večjo čast in popularnost, kot krajaj sam. Bikoborba se izvaja takole: V veliko in dobro zadelano areno spustijo bika, katerega z rdečim sunkom toliko časa dražijo, dokler ne znori in zbesni, nakar se začne borba, v kateri igra veliko vlogo spretnost tereadorja. Mi smo že dalje časa gledalci sličnih borb z biki in sicer, kar je rdeče sukno za bika, to je rdeča Rusija za Vrangla. Vrangel se slini od jeze, toda ne pomaga nič, ker boljševiski so spretni tereadorji in ves naval bika Vrangla je brezuspešen. Občinstvo z zani-

manjem zasledule borbo z Vranglom (bikom), ter odobrava in ploska spretnemu tereadorju (Rusiji). Prav dobro in bolj ga ni bilo mogoče karakterizirati, ker si človek s svojo grešno dušo ni zaslužil kaj drugega. (Brez komentarja.)

UTRINEK.

V Newyorku so našli na ulici pekovskega delavca, ki ni imel dva dni grizljaja v ustih. Policaj, ki je našel siromaka, je nabral nekaj miloščine zani. — Pek brez kruha! In koliko je zidarjev, ki nimajo svojih hiš; koliko mizarjev, z najbornejšim pohištvom in koliko je čevljarjev, ki so bos! To je mogoče le v taki družbi, v kateri žive ljudje brez možganov, ki podpirajo v svoji nezavednosti tiste, proti katerim bi se morali boriti. Kaka zmeda vlada v delavskih vrstah, dokazuje najbolj dejstvo, da ekstremni komunisti podpirajo klerikalce, največje sovražnike delavskega ljudstva.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Ravnateljstvo Kolinske tovarne kavinih primesi trgovsko delniško podjetje v Ljubljani javlja tužno vest, da je njen delovodja gospod

Alojz Strohmayer

dne 12. junija preminul.

Izgubili smo po 9 letnem delovanju, dobrega in vdanega sodelavca, kateri nam bode ostal vedno v trajnem spominu.

Pogreb bode 14. t. m. ob 14. uri.

Za 2 dečka in 1 deklico (7-13 let)

iščem popolne oskrbe. Ponudbe pod »Moderna vzgoja« na upravo »Napreja«.

Službe išče
kolarski pomočnik,
prvovrstna moč. Cenj. ponudba na: Ignacij Mostar, Ljubljana, Illova št. 16.

Vozniki: Pozor!

Po 10 do 30 kron se vam plača za voz smeli, šute, pepela, gramoza ali drugega materijala za zasipanje, če ga pripeljete na posestvo Cesta v mestni log št. 15. Oglasite in dogovorite se ravnotam v pisarni.

Perilo je pri sedanji draginji nenadomestljivo. Ali vporabljaš pri pranju tako milo, katero mu ne škoduje in ga ne razjeda? Ali vporabljaš „gazela“ milo?

Velike fotografije!

povečane po vsaki sliki, društvene skupine, legitimacije za železničarje

izvršuje najfineje po zmernih cenah.

Fotograf „PELIKAN“, Celje, zraven hotela Union.

Par izurjenih

kovačev in železostругarjev

sprejme tovarna ZAVORA, Laško. Hrana in stanovanje v tovarni. Plača po dogovoru.

25 CELJE 25 Marija Baumgartner.

Velika zaloga vsakovrstnega novega pohištva domačega in tujega izdelka. Divani, madraci, pernice, odeje. Kompletna oprema za novoporočence. 25. Samo v Gosposki ulici. 25. Zmerne cene! Delo solidno!

Ure budičke, nihalkke, verižice, zlatnino, srebrnino, očala in poročne prstane kupite najbolje pri

A. Lečnik,
urar in zlatar,
Celje, Glavni trg št. 4.
Popravila dobra in točna.
Zlomljeno zlato in srebro plačujem po najvišji ceni.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo,

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50,
v lastnem poslopiju.

Brzojavni naslov: KREDIT LJUBLJANA. — Telefon št. 40 in 457.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkasomenic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd.